

КЊИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦУ (2 + 2)

Школска 2016/2017. година, семестар II

Предавач: др Тамара Грујић, проф.

Сарадник: Јелена Средић, проф.

Број ЕСПБ бодова: 5

Обавезе студената: присуство предавањима и вежбама, активност на вежбама, семинарски радови на задате теме, дискусије студената, колоквијуми.

Начин оцењивања рада и резултата:

- Максимални број поена 100
- Предиспитне обавезе до 60 поена:
Присуство предавањима и вежбама 10 поена
Активност на вежбама 15 поена
Колоквијум-и 15+10
Семинарски рад 10
- Усмени испит 40 поена

ПРИКУПЉЕН БРОЈ ПОЕНА	ОЦЕНА
95-100	10
85-94	9
75-84	8
65-74	7
55-64	6
ДО 54	5

Програм предавања по недељама:

I

Порекло и појам књижевности за децу. Поетика књижевности за децу: игра и хумор.

II

Појам усмене књижевности. Усмена књижевност за децу. Основне одлике усмене бајке. Примери из *Српских народних приповједака* В. С. Карацића: *Баи-челик*, *Пепељуга*, *Биберче*, *Златна јабука и девет пауница*, *Чардак ни на небу ни не земљи*, *Немушти језик*;

III

Реалистично и фантастично у књижевности за децу; Бајка између класичне редакције усмене бајке и ауторске бајке: Шарл Перо: *Пепељуга*, *Мачак у чизмама*, *Црвенкапа*, *Успавана лепотица*; браћа Грим: *Пепељуга*, *Снежана и седам патуљака*, *Ивица и Марица*, *Златокоса*, *Успавана лепотица*, паралела три *Пепељуге*;

IV

Ханс Кристијан Андерсен: *Ружно паче*, *Девојчица са шибицима*, *Мала сирена*, *Оловни војник*, *Палчица*, *Царево ново одело*, *Принцеза на зрну грашка*; Александар Пушкин: *Бајка о рибару и рибици*, *Бајка о цару Салтану*, *Бајка о попу*, *Бајка о златном петлићу*;

V

Бајке Иване Брлић Мажуранић: *Како је Потјех тражио истину, Рибар Палунко и његова жена, Братац Јагленац и сестрица Рутвица, Сунце дјевер и Невичица, Јаго* ;
Бајке Гроздане Олујић: *Принц облака, Небеска река, Врапчев дар, Седефна ружа*;

VI

Усмена и ауторска басна (Езоп, Ла Фонтен, Доситеј, Крилов);

VII

Кратке језичке усмене форме (загонетке, пословице, брзалице, разбрајалице);

VIII

Поезија за децу Јована Јовановића Змаја: рад Змајев на књижевности за децу, тематика његове поезије; Естетско и педагошко у Змајевој поезији;

IX

Поезија за децу Гвида Тартаље и Момчила Тешића; Поезија Добрице Ерића;

X

Пантеизам у поезији за децу Десанке Максимовић; Проза за децу Десанке Максимовић;

XI

Реалистични и фантастични роман за децу. Марк Твен, *Том Сојер*; Антоан Сент Егзипери, *Мали принц*;

XII

Књижевно дело за децу Бранка Ћопића; Бранислав Нушић, *Хајдуци*;

XIII

Књижевно дело за децу Душана Радовића; Поезија за децу Григора Витеза;

XIV

Поезија за децу Драгана Лукића и Мирослава Антића; Поезија за децу Љубивоја Ршумовића;

XV

Савремени роман за децу: интерпретација 1 романа по избору студената. Листа ће бити сачињена од романа Градимира Стојковића, Весне Алексић, Слободана Станишића, Весне Ћоровић Бутрић, Игорa Коларова, Уроша Петровића...;

Драма за децу: основне одлике драмске књижевности за децу, одлике жанра, драме за децу по избору студената из дела Александра Поповића, Миодрага Станисављевића, Игора Бојовића, Стевана Пешића, Љубивоја Ршумовића...

Литература:

1. Ново Вуковић, *Увод у књижевност за децу*, Унирекс, Подгорица, 1996.
2. Милан Црнковић, *Дјечја књижевност – приручник за студенте педагошких академија и наставнике*, Школска књига, Загреб, 1967.
3. Слободан Ж. Марковић, *Записи о књижевности за децу*, Интерпрес, Београд, 1971.
4. Слободан Ж. Марковић, *Записи о појавама у књижевности за децу*, Дечје новине, Горњи Милановац, 1982.
5. Хусеин Тахмишчић и група аутора, *Критика књижевности за децу*, Змајеве дечје игре, Нови Сад, 1972.
6. Момир Чаленић, *Књижевност за децу – опште одлике са примерима*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1977.
7. Воја Марјановић, *Огледи из савремене књижевности за децу*, Обелиск, Београд, 1971.
8. Милош Ђурић, *О Есопу и његовим баснама (предговор). Есопове басне*, Народна књига, Београд, 1958.
9. Драгослав Илић, *Ла Фонтен – Басне (предговор)*, Народна књига, Београд, 1958.
10. Лаза Костић, *Књига о Змају*, Просвета, Београд, 1984.
11. Драгослав Илић, *Крилов – Басне (предговор)*, Народна књига, Београд, 1958.
12. Воја Марјановић, *Детињство и књижевност*, Дечја литература, Београд, 1998.
13. Воја Марјановић, *Књижевност за децу и младе, књижевна критика III*, Виша школа за образовање васпитача, Београд, 2001.
14. Василије Радкић, *Змајево песништво за децу*, Змајеве дечје игре, Нови Сад, 2003.
15. Драгољуб Јекнић, *Српска књижевност за децу, I – III*, Београд, 1994.
16. Насиха Капиџић-Хаџић, *Од Змаја до Витеза*, Сарајево, 1981.
17. Милован Данојлић, *Наивна песма*, Нолит, Београд, 1976.
18. Милан Пражић, *Ка феномену игре у поезији Душана Радовића, Игра као слобода*, ЗДИ, Културни центар, Нови Сад, 1971.
19. Милан Црнковић, *Дечја књижевност*, Школска књига, Загреб, 1980.

Књиге:

1. Слободан Лазић, *Пун џеп златних стихова – избор дечијих песама из целог света*, Младо поколење, Београд, 1960.
2. Воја Царић, *Поезија и дете*, Антологија савремене поезије за децу, Младо поколење, Београд, 1968.
3. Владимир Миларић, *Зелени брегови детињства*, Антологија поезије за децу, Нови Сад, 1975.
4. Никола Вујчић, *Српска народна књижевност за децу*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2006.

Приручници:

1. *Речник књижевних термина*, Нолит, Београд, 1992.

Предиспитне обавезе

Питања за I колоквијум (тест), крајем марта – почетак априла:

- 1) Ликови у *Баи-челику*
- 2) Ликови у *Биберчету*
- 3) Простор и време у *Златној јабуци и девет пауница*
- 4) Три *Пепељуге* (Вукова, браће Грим и Шарла Пероа), сличности и разлике
- 5) Бајке Шарал Пероа (простор, време, ликови)
- 6) Бајке у стиху А. С. Пушкина (простор, време, ликови)
- 7) Бајке браће Грим (простор, време, ликови)
- 8) Бајке Ханса Кристијана Андерсена (простор, време, ликови)
- 9) Бајке Иване Брлић Мажуранић (простор, време, ликови)
- 10) Бајке Гроздане Олујић (простор, време, ликови)

Литература за I тест:

1. Никола Вујачић, *Антологија народне књижевности за децу*, Завод за издавање уџбеника, Београд 2008.
2. Вук Стефановић Караџић, *Српске народне приповјетке (Баи-челик, Биберче, Пепељуга, Златна јабука и девет пауница)*
3. Шарл Перо, *Бајке (Пепељуга + 2 бајке по избору студента)*
4. Бајке А. С. Пушкина
5. Браћа Грим, *Бајке (Пепељуга + 2 бајке по сопственом избору)*
6. Ханс Кристијан Андерсен, *Бајке (Снежна краљица + 2 бајке по избору студентата)*
7. Иване Брлић Мажуранић, *Приче из давнине (Рибар Палунко и његова жена + 2 бајке по избору студента)*
8. Гроздана Олујић, *Седефна ружа и друге бајке (Седефна ружа, Месечев цвет + 1 бајка по избору студента)*

Питања за II колоквијум (тест), крај априла – почетак маја:

- 1) Појам фантастике
- 2) Разлика између фантастичне и реалистичке књижевности?
- 3) Фантастични ликови у *Пинокију* Карла Колодија
- 4) Фантастични догађаји у *Пинокију* Карла Колодија
- 5) Фантастични догађаји у *Алиси у Земљи чуда* Луиса Керола
- 6) Фантастични ликови у *Алиси у Земљи чуда* Луиса Керола
- 7) Фантастични ликови у *Малом принцу* Сент Егзиперија,
- 8) Фантастични догађаји у *Малом принцу* Сент Егзиперија
- 9) Тип фантастике у *Малом принцу* Сент Егзиперија
- 10) Типови фантастике

Литература за II тест:

1. Антоан Сент де Егзипери, *Мали принц*
2. Карл Колоди, *Пинокио*
3. Луис Керол, *Алиса у Земљи чуда*

Предлог тема семинарских радова:

1. Питање народног песништва за децу
2. Жанрови народне књижевности намењени деци предшколског узраста
3. Пословице, загонетке и питалице
4. Лирска народна поезија за децу
5. Балада као жанр народне књижевности
6. Епска народна поезија у књижевности за децу
7. Народна бајка у књижевности за децу
8. Значај бајке у одрастању
9. Владимир Проп: *Морфологија бајке*
10. Бруно Бетелхајм о значењу бајки (домет истраживања)
11. Цветан Тодоров: *Увод у фантастичну књижевност*
12. Српска народна бајка и фантастични елементи
13. Реално и фантастично у бајци
14. Фантастика у народној бајци *Баш-челик*
15. Фантастика у народној бајци *Златна јабука и девет пауница*
16. Српска народна бајка и фантастични елементи
17. Народна и уметничка бајка – сличности и разлике
18. Бајке у стиху А. С. Пушкина
19. Народна басна у књижевности за децу
20. Наравоученија Доситејевих басни
21. Шаљива народна прича у књижевности за децу
22. Народне песме и приче о животињама у књижевности за децу
23. Пејзажи у делима за децу
24. Хумор у делима за децу
25. Флора и фауна у књижевности за децу
26. Конструкт детињства у српској књижевности за децу
27. Дечје мане и несташлуци у поезији Јована Јовановић Змаја
28. Позитивни ликови деце у поезији за децу Јована Јовановића Змаја
29. Негативни ликови деце у поезији за децу Јована Јовановића Змаја
30. Песме о животињама Јована Јовановић Змаја
31. Игра у поезији Јована Јовановић Змаја
32. Хумор у поезији Јована Јовановић Змаја
33. Одрасли и деца у поезији Јована Јовановић Змаја
34. Педагошко у поезији Јована Јовановић Змаја
35. Естетско у поезији Јована Јовановић Змаја
36. Поезија Јована Јовановић Змаја и народна књижевност
37. Нонсенс у поезији Јована Јовановића Змаја
38. Јован Јовановић Змај – песник за предшколски узраст
39. Партнерски однос одраслих и деце у поезији Душана Радовића
40. Традиција и модерност у поезији за децу Јована Јовановића Змаја
41. Игра у поезији за децу Душана Радовића
42. Хумор у поезији Душана Радовића
43. Душан Радовић – песник предшколске деце
44. Пародија у поезији за децу Душана Радовића
45. Дечји страхови у поезији Душана Радовића
46. Конструкт детињства у стваралаштву Душана Радовића
47. Стваралаштво за децу Григора Витеза

48. *Сто вукова* Григора Витеза
49. Природа у поезији за децу Григора Витеза
50. Ономатопеја у поезији за децу Григора Витеза
51. Нонсенсна поезија Григора Витеза
52. Традиција и модерност у поезији за децу Григора Витеза
53. Породица у поезији Драгана Лукића
54. Урбано у поезији Драгана Лукића
55. Животиње у поезији Драгана Лукића
56. Васпитно у поезији Драгана Лукића
57. Драган Лукић – песник деце предшколског узраста
58. Антропоморфизована небеска тела и ствари у поезији Милована Данојлића
59. Природа у поезији Момчила Тешића
60. Човек и природа у поезији Десанке Максимовић
61. Сеоске теме у поезији Добрице Ерића
62. Слика дечјег одрастања у поезији Мирослава Антића
63. Одрасли и деца у поезији за децу Мирослава Антића
64. Прва љубав у поезији за децу Мирослава Антића
65. Песме о животињама Гвида Тартаље
66. Гвидо Тартаља – песник деце предшколског узраста
67. Тематика поезије за децу Бранка Ћопића
68. Игра у поезији за децу Љубивоја Ршумовћа
69. Хумор у поезији за децу Љубивоја Ршумовића
70. Нонсенс у поезији за децу Љубивоја Ршумовића
71. Животиње и натрприродна бића у поезији Љубивоја Ршумовића
72. Љубивоје Ршумовић – песник деце предшколског узраста
73. Тематика поезије за децу Владимира Андрића
74. Тематика поезије за децу Душка Трифуновића
75. Елементи структуре романа (теоретски приступ)
76. Животни пут Чарлија, како га креира Александар Поповић
77. Карактеристике критичких приказа дела књижевности за децу (три паралеле)
78. Фантастика у роману *Алиса у Земљи чуда*
79. Фантастика у роману *Малом принцу* Анотоана Сент Егзиперија
80. Фантастика у роману *Авен и јазонас у Земљи ваука* Уроша Петровића
81. Драма и антидрама за децу
82. Мотив дружине у Нушићевим *Хајдуцима*
83. Мотив дружине у књижевности за децу
84. Авантуристички роман на примеру романа Марка Твена *Том Сојер*
85. *Загонетне приче* Уроша Петровића
86. *Пети лептир* Уроша Петровића
87. *Авен и јазонас у Земљи ваука* Уроша Петровића
88. *Миц по миц мициметар* Душка Трифуновића
89. Елементи хумора у *Ружном пачету* Ханса Кристијана Андерсена
90. Носећи ликови у *Малој сирени* Ханса Кристијана Андерсена
91. Крај *Мале сирене* и *Продавачице шибица* Ханса Кристијана Андерсена
92. Носећи ликови у *Снежној краљици* Ханса Кристијана Андерсена
93. Носећи ликови у бајци Иване Брлић Мажуранић *Регоч*
94. Носећи ликови у бајци Иване Брлић Мажуранић *Шума Стриборова*
95. Композиција бајке *Месечев цвет* Гроздане Олујић
96. Тешки задаци у бајци Гроздане Олујић *Месечев цвет*

97. Композиција бајке Гроздане Олујић *Бела кртица*
98. Символичка значења *Седефне руже* Гроздане Олујић
99. Анализа бајке Десанке Максимовић *Кратковечна*
100. Анализа ауторске бајке за децу по слободном избору

Испитна питања:

1. Настанак књиге за децу и почеци књижевности за децу
2. Појам књижевности за децу
3. Читалачи афинитети према узрасту деце
4. Конструкт детињства у српској књижевности за децу
5. Поетика књижевности за децу: игра
6. Поетика књижевности за децу: хумор
7. Пејзажи у делима за децу
8. Стил књижевности за децу
9. Основне одлике усмене књижевности I (контактна комуникација, колективна цензура, синкретичност и варијантност)
10. Основне одлике усмене књижевности II (контактна комуникација, колективна цензура, формулативност и палимпсестност)
11. Лирска народна поезија за децу
12. Успаванке, ташунаљке и цупаљке
13. Разбрајалице, песме из дечјих игара, брзалице
14. Загонетке и пословице
15. Епска народна поезија за децу
16. Традиционално и модерно у књижевности за децу
17. Шаљива народна прича у књижевности за децу
18. Народне песме и приче о животињама у књижевности за децу
19. Народна бајка у књижевности за децу
20. Уметничка бајка у књижевности за децу
21. Народна и уметничка бајка – сличности и разлике
22. Миграција мотива (на примеру три *Пепељуге*)
23. Бајке Шарла Пероа
24. Пушкинове бајке
25. Андерсенове бајке
26. Бајке Иване Брлић Мажуранић
27. Бајке Гроздане Олујић
28. Басна у књижевности за децу (Езоп, Ла Фонтен)
29. Басна Доситеја Обрадовића
30. Рад Јована Јовановића Змаја на књижевности за децу
31. Игра у поезији за децу Јована Јовановића Змаја
32. Дечје мане и несташлуци у поезији Јована Јовановића Змаја
33. Песме о животињама Јована Јовановића Змаја

34. Одрасли и деца у поезији за децу Јована Јовановића Змаја
35. Естетско и педагошко у Змајевој поезији
36. Поезија за децу Гвида Тартаље
37. Поезија за децу Момчила Тешића
38. Пантеизам у поезији за децу Десанке Максимовић
39. Поезија за децу Душана Радовића
40. Кратке приче за децу Душана Радовића
41. Поезија за децу Григора Витеза
42. Поезија за децу Драгана Лукића
43. Поезија за децу Бранка Ћопића
44. Поезија за децу Добрице Ерића
45. Поезија за децу Мирослава Антића
46. Поезија за децу Љубивоја Ршумовића
47. Феномен игре у књижевности за децу
48. Нонсенс у књижевности за децу
49. Фантастика у књижевности за децу
50. Антоан Сент де Егзипери, *Мали принц*
51. Карл Колоди, *Пиноккио*
52. Луис Керол, *Алиса у Земљи чуда*
53. Владимир Стојшин, *Биоскоп у кутији шибица*
54. Авантуристички роман у књижевности за децу
55. Проза за децу Бранка Ћопића
56. Бранислав Нушић *Хајдуци*
57. Марк Твен *Том Сојер*
58. Драма у књижевности за децу
59. Савремени роман у књижевности за децу
60. Књижевна критика о књижевности за децу
61. Бранко Ћопић као писац за децу (*Магареће године*)
62. Нушићева *Аутобиографија* као дело за децу
63. Роман за децу по избору
64. Песништво за децу песника по избору
65. Бранко Ћопић *Доживљаји мачка Тоше*